16/06/2020

Σαν σήμερα γεννήθηκε ο Μητρ. Αμάσειας Γερμανός Καραβαγγέλης

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Σαν σήμερα το 1866 γεννήθηκε ο γνωστός για την προσφορά του στον Μακεδονικό Αγώνα, αλλά και σε εκείνον του Ποντιακού Ελληνισμού, Μητροπολίτης Αμάσειας Γερμανός Καραβαγγέλης, μια από τις σημαντικότερες εκκλησιαστικές προσωπικότητες του προηγούμενου αιώνα.

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της κοινότητας Στύψης Λέσβου, πατρίδας του μακαριστού Μητροπολίτου, που προσπαθεί να αναδείξει το πλούσιο έργο του «λεβέντη», όπως τον χαρακτηρίζει, ρασοφόρου, εκείνος ήταν ταυτόχρονα δεινός ρήτορας, σαγηνευτικός διπλωμάτης, πανέξυπνος πολιτικός με εξαιρετική φιλοσοφική κατάρτιση.

Εν τω μεταξύ, για τον σεβάσμιο Μητροπολίτη Γερμανό και τη δράση του στη Μητρόπολη Κεντρώας Ευρώπης, όπως ονομαζόταν τότε η σημερινή Μητρόπολη Αυστρίας, έχει εκπονήσει μελέτη, που έγινε τελικά διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Θεολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ο σημερινός Μητροπολίτης Αυστρίας κ. Μιχαήλ. Η διατριβή του, μάλιστα, που εκδόθηκε με χορηγία του υπουργείου Μακεδονίας Θράκης, αναφέρει για το έργο του σπουδαίου Ιεράρχη τα εξής:

«***Ο Γερμανός Καραβαγγέλης υπηρέτησε σε πέντε εκκλησιαστικές επαρχίες του Οικουμενικού Θρόνου. Το 1896 και σε ηλικία μόνο 30 ετών εξελέγη επίσκοπος Χαριουπόλεως. Την 21η Οκτωμβρίου 1900, 34 ετών τότε, εξελέγη Μητροπολίτης Καστοριάς. Ήταν η εποχή, που το Οικουμενικό Πατριαρχείο έδινε ιδιαίτερη σημασία στις Μητροπόλεις της Μακεδονίας και της Θράκης, αφού μόνο η εκκλησία τότε θα μπορούσε να αποτελέσει την ασπίδα του ελληνισμού στις επιθέσεις των Βουλγάρων***».

Στα προλεγόμενα του βιβλίου του Μητροπολίτη Αυστρίας, ο καθηγητής κ. Απόστολος Γλαρίνας, γράφει:

«***Ο Γερμανός Καραβαγγέλης, ως ηγετική φυσιογνωμία του Μακεδονικού Αγώνος, ανέπτυσσε πρωτοβουλίες, συνεργαζόταν με εκπρόσωπους των Αθηνών περιόδευε την Επαρχία ταλαιπωρούνταν κινδύνευε, εμψύχωνε τους πάντες, αλληλογραφούσε με παράγονrες, οργάνωνε αντιστασιακές ομάδες, αναπτέρωνε τους Έλληνες και Πατριαρχικούς, ενίσχυε τους αδύναμους, σαγήνευε τους οπλαρχηγούς, ξυπνούσε τις υπνώτουσες συνειδήσεις των Αθηνών και με μία ασυνήθιστα έντονη, διαρκή και αποτελεσματική δραστηριότητα, περιφρουρούσε το ποίμνιό του και τον Ελληνισμό της βορειοδυτικης Μακεδονίας από τους Βούλγαρους Εξαρχικούς***».

Σύμφωνα με τα ιστορικά αρχεία, ο πρώτος βουλγαρόφωνος οπλαρχηγός που πείστηκε να μεταστραφεί το 1901 σε Έλληνα οπλαρχηγό ήταν ο Κώττας Χρήστου, ο γνωστός Καπετάν-Κώττας, από το χωριό Ρούλια.

Επτά χρόνια αργότερα, «το 1908, ο Γερμανός Καραβαγγέλης εξελέγη Μητροπολίτης Αμάσειας, που είχε έδρα την Αμισό (Σαμψούντα) του Πόντου, ωραιότατη πόλη, παραθαλάσσια και εμπορική. Στην αρχή ασχολήθηκε με την οργάνωση της Μητρόπολης, που ανέθεσε το Πατριαρχείο. Σταμάτησε τις κομματικές έριδες που υπήρχαν, εγγενές ελάττωμα των Ελλήνων και επισκέφθηκε όλη την επαρχία του, ακόμη και τα πιο απομακρυσμένα χωριά.

Αυτό έγινε από το 1908 έως το 1914. Από τότε και μετά, ο Γερμανός απεδύθη σ` έναν αγώνα για τη διάσωση των Ελλήνων και των Αρμενίων από τη γενοκτονία που επιχειρούσαν οι Τούρκοι.
Ένας συνδυασμός εκκλησιαστικών και πολιτικών συγκυριών και με ανάλογες δόσεις "ίντριγκας" στέρησε από τον Γερμανό Καραβαγγέλη τον Πατριαρχικό θρόνο ή τον θρόνο της αρχιεπισκοπής Αθηνών, ενώ ήταν ο επικρατέστερος.

Αργότερα, το Πατριαρχείο τον μετέθεσε στη Μητρόπολη Ιωαννίνων, γιατί από το τουρκικό δικαστήριο της Αμάσειας είχε καταδικαστεί σε θάνατο. Στα Ιωάννινα έμεινε για ένα χρόνο, (Απρίλιος 1923-Απρίλιος 1924), αλλά στο μικρό αυτό διάστημα πέτυχε να προσφέρει σημαντικό έργο στους Ηπειρώτες. Το 1924 τοποθετήθηκε από το Πατριαρχείο στη Μητρόπολη Ουγγαρίας, η οποία μετά τις αντιδράσεις που υπήρξαν από τους Ούγγρους και τους Σέρβους μετονομάσθηκε σε Κεντρώας Ευρώπης. Στη Μητρόπολη αυτή έμεινε έως το θάνατό του, τον Φεβρουάριο του 1935.
Απεβίωσε γεμάτος πίκρα που η πατρίδα τίποτε δεν του αναγνώρισε από την υπέρ 30 έτη διακονία του και από την προσφορά του στο Γένος, τόσο κατά τον Μακεδονικό Αγώνα, όσο και κατά την παραμονή του στον Πόντο.

Ο ίδιος ο Καραβαγγέλης στη διαθήκη του, στην οποία, κληρονόμο του κατέστησε τη γενέτειρά του Στύψη Λέσβου, έτσι εξέφρασε την πικρία του για την αγνωμοσύνη που έδειξαν τόσο η Πολιτεία όσο και η Εκκλησία:

«***Η κηδεία μου θα γίνει στο Ναό του Αγίου Γεωργίου Καρύτση με ένα μόνο ιερέα, χωρίς διάκονο. Δεν δέχομαι δε στην κηδεία μου ούτε αντιπρόσωπο του κράτους, ούτε της εκκλησίας, εάν τυχόν ήθελαν αναμνησθή μετά θανάτου τας εθνικάς μου υπηρεσίας. Δεν χρεωστώ εις κανένα ουδέ οβολόν, εις το Έθνος προσέφερα ό,τι ήτο δυνατόν ως Ιεράρχης του '21…***».

Ωστόσο, **η επιθυμία του δεν έγινε σεβαστή από τη Βιέννη**. Μάλιστα, **όπως πολλοί από τους ήρωες αγωνιστές στην Ελλάδα πέθανε μόνος και πάμπτωχος, με έναν κενό τίτλο "Εξάρχου Κεντρώας Ευρώπης", το 1935, λίγο έξω από τη Βιέννη, "ξένος μέσα σε ξένους".**

Ο τελευταίος Ιεράρχης του '21 ετάφη εν τέλει σε ένα λιτό μνήμα στη Βιέννη.

Τον Ιούνιο του 1959, με πρωτοβουλία της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών και του Ιδρύματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, επετεύχθη η μεταφορά των οστών του στην Καστοριά, όπου εναποτέθηκαν σε κρύπτη υπό τον ανδριάντα του.

Ο Γερμανός Καραβαγγέλης, Χωρεπίσκοπος του Περάν

Παρατίθενται οι αναμνήσεις του ιδίου:

«Το Φεβρουάριο του 1896 εψηφίσθηκα χωρεπίσκοπος Πέραν. Το Πέραν (Αριστοκρατική συνοικία της Κωνσταντινούπολης) ήταν γεμάτο από προπαγανδιστικά σχολεία και όλοι τους σχεδόν οι τρόφιμοι ήσαν Ελληνόπαιδα, που φοιτούσαν σ' αυτά, για να μάθουν τη γαλλική γλώσσα. Στα σχολεία αυτά εστρεβλώνετο το πνεύμα των μαθητών, η ελληνική γλώσσα και η ελληνική ιστορία ήσαν άγνωστες, και τα παιδιά καθώς βρίσκονταν σε ξένο και εχθρικό περιβάλλον εξεφυλλίζοντο και μεταβάλλοντο σε κοσμοπολίτες αδιάφορους προς τα εθνικά ιδεώδη και ψυχρούς στας παραδόσεις των, αφού όλη τους η μόρφωσις είχε σκοπό προπαγανδιστηκό.

Απεκαλύφθησαν μάλιστα και ένα σωρό προσηλυτιστικά σκάνδαλα, ιδίως κοριτσιών αρίστων οικογενειών. Έπρεπε λοιπόν να γίνη μια συστηματική αντίδρασις εναντίον αυτού του ρεύματος.
Η πρώτη μου ενέργεια ήταν να διορίσω ως επίσκοπος του Πέραν διπλωματούχους εφημερίους και ιεροκήρυκας του Πέραν, τον Κ. Καλλίνικον, το Νέστορα Σεπολίδη, καθηγητή της Εμπορικής Σχολής, το Ζώτο, το Στέφανο Αθανασιάδη, καθηγητή του Ζαππείου και έπειτα Μέγαν Ιεροκήρυκα των Πατριαρχείων και άλλους. Με τους ιεροκήρυκας αυτούς και με δικά μου τακτικά κηρύγματα εδημιουργήθηκε μια δυνατή αντίδρασις όχι μόνον στο Πέραν αλλά και αε όλα τα κέντρα της Πόλης, όπου στις εκκλησίες έκήρυσσαν οι ιεροκήρυκες που ανέφερα. Αφού ετοιμάστηκε το έδαφος, οι μαθηταί της προπαγανδιστικής σχολής ΠαπάzΚιοπρού του pere Andre που είχαν αθορύβως και καταλλήλως κατηχηθή, μια Δευτέρα ως εκ συνθήματος εγκατέλειψαν τα μαθητικά θρανία και έσπευσαν στην εκεί κοντά Ελληνική εκκλησία, όπου τους περίμενα. Εκατόν πενήντα μαθητάς σε δυο στίχους παρατεταγμένους τους μετέφερα την ίδια στιγμή και τους κατέταξα στις αστικές σχολές και στο Ζωγράφειον. Μέσα στην ίδια εβδομάδα έφυγαν και οι υπόλοιποι μαθηταί κι έτσι κλείστηκε μια για πάντα η φωλιά αυτή και στη θέσι της εμπήκε η ιδιωτική Σχολή του Μουμτζή.

Το παράδειγμα αυτό των μαθητών, που διασαλπίστηκε άπό τη δημοσιογραφία, εμιμήθηκαν και των άλλων προπαγανδισηκών σχολών οι μαθηταί σε τρόπο που

υπερπληρώθηκαν οι ελληνικές σχολές του Πέραν και των άλλων ενοριών. Και για τα αγόρια το πράγμα ήταν εύκολο, γιατή υπήρχαν αρρεναγωγεία, όπου εδιδάσκετο αρκετά η γαλλική γλώσσα, όπως το Λύκειο Χατζηχρήστου και το Ζωγράφειον. Για τα κορίτσια όμως δεν υπήρχε ελληνογαλλικό παρθεναγωγείο, και το Ζάππειο, προωρισμένο να μορφώνη δασκάλες, μόλις διέθετε 2-3 ώρες τη βδομάδα για τα γαλλικά.
Τότε, βλέποντας ότι τα οικονομικά της κοινότητας δεν επαρκούσαν, ίδρυσα εξ ιδίων μου το Ελληνογαλλικό Παρθεναγωγείο Πέραν, που μετωνομάσθηκε από το λαό ΠαρΘεναγωγείο του Καραβαγγέλη.

Ενοίκιασα ένα μεγάλο σπίτι, το εφωδίασα με έπιπλα, Θρανία, πιάνο κλπ. και κατήρτισα έτσι το αντιπροπαγανδιστικό φυτώριο των κοριτσιών, όπου εδιδάσκοντο το πρωί τα ελληνικά και το απόγευμα αποκλειστικώς τα γαλλικά κατά το πρόγραμμα του λυκείου.

Εδώ εδίδασκαν οι καθηγηταί της Μεγάλης Σχολής του Γένους Αυθεντόπουλος, Μοστράτος, Φ. Δημητριάδης, Παχτίκος, Καλλίνικος, οι αδελφές Σαντοριναίου και πολλές γαλλοδιδασκάλισσες, σε τρόπο που η Σχολή σε λίγο διάστημα είχε 450 μαθήτριες, που αποσπάσθηκαν από τις προπαγανδιστικές σχολές και που ανήκαν σε όλες της κοινωνικές τάξεις. 'Ησαν δηλ. κορίτσια επιστημόνων, καθηγητών, εμπόρων, αλλά και βιοπαλαιστών, όπως η φτωχή μαθήτρια Ελπίς Καλογεροπούλου, που η φωνή της τράβηξε την προσοχή του σοφού μουσικοδιδασκάλου Παχτίκου, κι έτσι έβαλε ης πρώτες βάσεις στη μουσική εξέλιξι της διάσημης καλλιτέχνιδος του τραγουδιού, της γνωστής με τ' όνομα Σπεράντσα Καλό».